

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету аграрного менеджменту

_____ Валерій БОНДАРЕНКО

“18 ” червня 2026 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД

протокол №9 від “26” травня 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Олена КОВТУН

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП «Адміністративний менеджмент»

_____ Олена КОВТУН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА ТА ЛІДЕРСТВО»

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність D3 «Менеджмент»

Освітня програма «Адміністративний менеджмент»

Факультет аграрного менеджменту

Розробники: Тетяна МОСТЕНСЬКА, професор кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД, д.е.н., професор, Олександра РАЛКО, доцент кафедри
адміністративного менеджменту та ЗЕД, к.е.н, доцент

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет аграрного менеджменту
« 18 » червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА ТА ЛІДЕРСТВО»**

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність D3 «Менеджмент»

Освітня програма «Адміністративний менеджмент»

Факультет аграрного менеджменту

Розробники: Тетяна МОСТЕНСЬКА, професор кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД, д.е.н., професор, Олександра РАЛКО, доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД, к.е.н, доцент

Київ – 2026

Опис навчальної дисципліни «Організаційна поведінка та лідерство»

Дисципліна «Організаційна поведінка та лідерство» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, практичних умінь і професійних компетентностей, що дозволяють враховувати психологічні, соціальні та управлінські чинники при впливі на організаційну поведінку, забезпечують здатність аналізувати та прогнозувати поведінку персоналу. Опанування сучасних теорій і моделей лідерства, розвиток емоційного інтелекту, критичного та системного мислення, навичок прийняття управлінських рішень, управління змінами та організаційною культурою дозволяють забезпечити використання інструментів створення сприятливого організаційного середовища. Набуті навички реалізації лідерських якостей, дозволяють забезпечити командну взаємодію та спрямовувати зусилля персоналу на досягнення стратегічних цілей організації на засадах професійної етики та соціальної відповідальності

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	D3 «Менеджмент»	
Освітня програма	Адміністративний менеджмент	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	не передбачено	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	__1__
Семестр	2	2
Лекційні заняття	10 год.	6 год.

Практичні, семінарські заняття	20 год.	6 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	78 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета - формування у здобувачів вищої освіти системних знань щодо закономірностей організаційної поведінки, механізмів взаємодії особистості, групи та організації, а також розвиток компетентностей у сфері лідерства, формування та управління командами, здійснення ефективних організаційних змін.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню: особиста результативність та комунікативна ефективність, побудова команди та управління персоналом

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в

непередбачуваних умовах;

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

ПРН9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами;

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу;

ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).;

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижн і	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1. Організаційна поведінка													
Тема 1. Концептуальні засади організаційної поведінки: визначення, характеристики, моделі	1	9	1	2	-	-	6	8	1	-	-	-	7
Тема 2. Система організаційної поведінки	2	9	1	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 3. Особа як об'єкт	3	9	1	2	-	-	6	9		1	-	-	8

організаційної поведінки													
Тема 4. Формування команди. Командна взаємодія	4	9	1	2	-	-	6	9	-	1	-	-	8
Тема 5. Організаційна культура: визначення, ознаки, ефективність	5	9	1	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Разом за змодулем 1		45	5	10			30	45	3	3			39

Модуль 2. Лідерство: теоретичні підходи та інструменти впливу

Тема 6. Теоретичні засади лідерства: еволюція теорій лідерства, формальне та неформальне лідерство	1	9	1	2	-	-	6	8	1	-	-	-	7
Тема 7. Транзакційне, трансформаційне та ситуаційне лідерство	2	9	1	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 8. Лідерство на основі емоційного інтелекту	3	9	1	2	-	-	6	9		1	-	-	8
Тема 9. Поведінка лідера у конфліктах	4	9	1	2	-	-	6	9	-	1	-	-	8

Тема 10. Принципал лідерство. Розвиток потенціалу лідера	5	9	1	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Разом за модулем 2		45	5	10			30	45	3	3			39
Усього годин		90	10	20			30	90	6	6			78
Курсова робота з		не передбачено											
<i>Усього годин</i>		90	10	20			60	90	6	6			78

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Концептуальні засади організаційної поведінки: визначення, характеристики, моделі	1
2	Система організаційної поведінки	1
3	Особа як об'єкт організаційної поведінки	1
4	Формування команди. Командна взаємодія	1
5	Організаційна культура: визначення, ознаки, ефективність	1
6	Теоретичні засади лідерства: еволюція теорій лідерства, формальне та неформальне лідерство	1
7	Транзакційне, трансакційне та ситуаційне лідерство	1
8	Лідерство на основі емоційного інтелекту	1
9	Поведінка лідера у конфліктах	1
10	Принципал-лідерство. Розвиток потенціалу лідера	1

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Закони поведінки людини в організації	2
2	Принципи організаційної поведінки	2
3	Чинники впливу на особу як об'єкт організаційної поведінки	2
4	Сутнісні атрибути та характеристики соціальної групи	2
5	Функції організаційної культури	2
6	Ранні теорії лідерства	2

7	Кейс-стаді «Ситуаційне лідерство»	2
8	Емоційний інтелект. Кейс-стаді «Емоційне лідерство»	2
9	Характеристики конфліктів. Управління конфліктами	2
10	Етичне та відповідальне лідерство	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1 Психологічні характеристики групи. Механізми групової динаміки	20
2	Самостійна робота 2 Охарактеризуйте тип лідерства Вашого безпосереднього керівника. Зробіть висновки.	20

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання: –

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- презентація результатів самостійного дослідження або групового проєкту;
- кейс-аналіз (аналіз ситуаційних управлінських задач);
- пірінгове оцінювання, самооцінювання

7. Методи навчання.

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Організаційна поведінка.		
Практична робота 1. Закони поведінки людини організаціях	ПРН1, 2, 6, 7, 9, 10, 11, 12 Здобувач освітнього ступеня повинен знати: сутність, предмет, методи, моделі організаційної поведінки; закони поведінки людини в організації, підходи до аналізу організаційної поведінки; сучасні тенденції розвитку організацій; сутнісні атрибути та характеристики соціальних груп; психологічні характеристики групи; механізм групової динаміки; функції організаційної культури; особливості формування команди; етапи формування команди	10
Практична робота 2. Моделі організаційної поведінки		10
Практична робота 3. Чинники впливу на особу як об'єкт організаційної поведінки		10
Практична робота 4. Сутнісні атрибути та характеристики соціальної групи	Здобувач повинен вміти використовувати управління визначати особливості групової поведінки; характеризувати сутнісні атрибути соціальних груп; визначати психологічні характеристики групи; управляти механізмами групової динаміки; здійснювати побудову та характеризувати організаційну культуру; прогнозувати поведінку команди на кожному із етапів формування команди	10
Практична робота 5. Символічний менеджмент в організаціях		10
Самостійна робота 1. Психологічні характеристики групи. Механізми групової динаміки		20
Модульна контрольна робота №1		30
Всього за модулем 1		100

Модуль 2. Лідерство: теоретичні підходи та інструменти впливу		
Практична робота 6. Особливості ранніх теорій лідерства	ПРН1, 2, 6, 7, 9, 10, 11, 12 Здобувач освіти повинен знати причини виникнення організаційних конфліктів; методи управління конфліктами; розуміти поняття влади, впливу та лідерства; відмінності класичних та сучасних теорій лідерства; спільні та відмінні характеристики лідерів і менеджерів; вплив емоційного інтелекту на організаційну поведінку; розуміти роль лідера у процесах трансформації Здобувач освіти повинен вміти: ідентифікувати тип лідерства; роль лідера у процесах трансформації; здійснювати ефективні комунікації та ефективне управління конфліктами; розвивати практичні уміння розвитку лідерського потенціалу; скласти план і реалізовувати особисту траєкторію лідерського розвитку; використовувати лідерські інструменти для досягнення організаційних цілей	10
Практична робота 7. Робота над кейс-стаді «Ситуаційне лідерство»		10
Практична робота 8. Робота над Кейс-стаді «Емоційне лідерство»		10
Практична робота 9. Характеристики конфліктів. Поведінка людей у конфліктах. Управління конфліктами.		10
Практична робота 10. Етичне та відповідальне лідерство. Соціально відповідальна поведінка лідерів		10
Самостійна робота 2. Охарактеризуйте тип лідерства Вашого безпосереднього керівника. Зробіть висновки		20
Модульна контрольна робота №2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	

Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсова робота		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3951>;
2. Підручники, навчальні посібники, практикуми;
3. Методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Bratton J. Organizational Leadership. 2nd ed. London : SAGE Publications Ltd, 2023. 480 р. Заверуха Н. Безконтрольні. Що треба знати про бізнес-процеси? Харків: Фабула. 2024. 110 с.
2. Neck C. P., Houghton J. D., Murray E. L. *Organizational Behavior: A Skill-Building*

Approach. 3rd ed. Thousand Oaks : SAGE Publications, 2023. 536 p.

3. Базика Є.Л. Основи організаційної психології : курс лекцій /; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т психології та соціальної роботи. Одеса : ОНУ, 2023. 150 с.

4. Басюк Д.І., Мостенська Т.Л., Ковтун О.А., Остапчук А.Д.
Формування ціннісної пропозиції для співробітників підприємств агропромислового сектору України з метою підвищення залученості персоналу в умовах воєнного стану.
Наукові інновації та передові технології. 2025. №9 (49) с.585-602. DOI: [10.52058/2786-5274-2025-9\(49\)-585-602](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-9(49)-585-602)

5. Геращенко О. С., Погребняк О. Г., Ташматов В. А. Організаційна поведінка : навчально-методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Одеса : Фенікс, 2025.

6. Дуткевич Т. Психології лідерства : навч.посібн. Видавництво: SBA Print. 2026. – 214 с.

7. Лідерство : навч.-метод. посіб. для студ. економ. спец. закл. вищ. освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Г. М. Чирва. – Умань, 2022. – 200 с.

8. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / упорядники: Н.Я. Михаліцька, М.Р. Яцик. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 512 с

9. Луцький М. Г., Мостенська Т. Л., Ковтун О. А., Мостенська Т. Г. Теоретичні засади визначення клімату організації та чинників його формування. Український журнал прикладної економіки. 2021. Том 6. № 2. С. 171 – 180. DOI: 10.36887/2415-8453-2021-2-22

10. Мостенська Т.Л., Мостенська Т.Г., Костюк О.Д., Ралко О.С. Роль лідерства у формуванні ціннісної пропозиції для персоналу Ефективна економіка. 2025. № 8. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.8.16>

11. Свидрук І.І., Турянський Ю.І., Миронов Ю.Б. Організаційна поведінка. Підручник. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету. 2022. 352 с.

12. Тріпп Пол. Лідерство. Тюльпан. 2024. – 248 с.

13. Шавкун І. Г., Дибчинська Я. С. Організаційна поведінка : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Менеджмент» освітньо професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 203 с.